

УДК 808.1:82-252(=821.111)

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2019-2-11>**«КАЗКАР» ЯК ТИП «ЕМОТИВНОГО-Я» ІДЕНТИЧНОСТІ ДИТЯЧОГО ПОЕТА****Пікалова Анна Олексіївна,**кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»**Харківської обласної ради*

pikalova.aa@gmail.com

orcid.org/0000-0002-9291-113X

У пропонованій розвідці розглядається конструйована сутність ідентичності англomовного дитячого поета, зокрема принцип емотивного конструювання. Стаття націлена на з'ясування компонентів «емотивного-Я» ідентичності такого сучасного британського дитячого поета, як Джулія Дональдсон, чії поетичні твори користуються популярністю по всьому світу.

У цій роботі розглядаються поняття «ідентичність» та «ідентичність дитячого поета», звертається увага на пропоновані наукові розвідки щодо механізмів конструювання ідентичності. Наступним кроком виявляється репрезентація методології виокремлення компонентів «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета, що охоплює теорію «Я-концепції», психобіологічну модель емотивної події, покладену в основу підходу до виокремлення семантичних моделей емоційного вираження.

На основі аналізу інтерв'ю з Джулією Дональдсон і поетичних текстів (загальною кількістю 20 віршованих казок та історій), створених за період з 1993 по 2017 роки, інтерпретується принцип емотивного конструювання ідентичності дитячого поета, зокрема встановлюються компоненти «емотивного-Я» ідентичності автора. У статті виявлені когнітивні, афективні та поведінкові компоненти, що дають змогу конституювати «казкар» як тип «емотивного-Я» ідентичності Джулії Дональдсон.

У процесі дослідження здійснювався аналіз віршованих казок та історій Джулії Дональдсон за такою схемою: вид казки, вікова категорія читачів, схема римування, сюжетна лінія і композиційна схема, система персонажів, хронотоп, кореляція назви, тривимірність та інші характерні особливості казки, мовно-стилістичні особливості вербалізації «казкар» як типу «емотивного-Я» ідентичності Джулії Дональдсон, репрезентація інших типів «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета.

У статті наводиться приклад аналізу римованої казки "What The Ladybird Heard" Джулії Дональдсон щодо актуалізації такого типу «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета, як «казкар». За допомогою лінгвістичного опису були виявлені мовно-стилістичні особливості, що надають можливості виокремлення інших типів «емотивного-Я». Так, у римованій казці "What The Ladybird Heard" актуалізуються «оптиміст», «жартівник», «гуморист» як типи «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета.

Розвідка завершується репрезентацією кількісної кореляції типів «емотивного-Я» ідентичності Джулії Дональдсон у дитячому поетичному дискурсі, а також зазначенням можливостей для подальшого дослідження ідентичності дитячого поета.

Ключові слова: віршована казка, сучасний автор, Джулія Дональдсон, ідентичність, принцип емотивного конструювання, компоненти «емотивного-Я», «Груффало», «Що почуло сонечко», «оптиміст», «гуморист».

“FABLER” AS A TYPE OF “EMOTIVE-I” OF THE IDENTITY OF THE CHILDREN’ POET**Pikalova Anna Oleksiivna,**

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Foreign Philology

*Municipal Establishment “Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy”**Kharkiv Regional Council*

pikalova.aa@gmail.com

orcid.org/0000-0002-9291-113X

The proposed research considers the constructed essence of the identity of the English-language children's poet, in particular the principle of emotive construction. The article aims to find out the components of “emotive-I” of the identity of such a contemporary British children's poet as Julia Donaldson, whose poetic works are popular around the world.

This paper examines the concepts “identity” and “identity of the children's poet”, and pays attention to the proposed scientific investigations on the mechanisms of identity construction. The next step is the representation of a methodology for distinguishing the components of “emotive-I” of the identity of the children's poet, comprising the theory of “self-concept”,

a psychobiological model of the emotive event that is the basis of the approach to the distinguishing the semantic models of emotional expression.

Based on the analysis of the interviews with Julia Donaldson and poetic texts (the total amount is 20 poetic tales and stories), created from 1993 till 2017, the principle of the emotive construction of the identity of the children's poet is interpreted, in particular the components of "emotive-I" of the author's identity are constituted. The article identifies the cognitive, affective, and behavioural components that allow to determine the "fabler" as the type of "emotive-I" of Julia Donaldson's identity.

In the process of the research, Julia Donaldson's rhyming tales and stories have been analyzed using the following scheme: the fairy tale's type, the age of readers, the rhyme scheme, the story line and compositional scheme, the system of the characters, the chronotope, the correlation of the title, three-dimensionality and the other features of the tale, the linguistic and stylistic features of the verbalization of the "fabler" as a type of "emotive-I" of Julia Donaldson's identity, the representation of the other types of "emotive-I" of the identity of the children's poet.

The article provides an example of the analysis of Julia Donaldson's rhyming tale "What The Ladybird Heard" concerning the actualization of such a kind of "emotive-I" of the identity of the children's poet as the "fabler". The method of the linguistic descriptions has revealed the linguistic and stylistic features that allow to distinguish the other types of "emotive-I". Thus, in the rhyming tale "What The Ladybird Heard", "optimist", "joker", and "humourist" are actualized as the types of "emotive-I" of the identity of the children's poet.

The research concludes with the representation of the quantitative correlation of the types of "emotive-I" of the identity of Julia Donaldson in the children's poetic discourse, and describing the opportunities for further investigation of the identity of the children's poet.

Key words: rhyming tale, contemporary author, Julia Donaldson, identity, principle of emotive construction, components of "emotive-I", "The Gruffalo", "What The Ladybird Heard", "optimist", "humourist".

1. Вступ

1.1. Постановка проблеми

Поняття «ідентичність» відповідає ключовим пріоритетам антропоцентричного підходу, виступаючи одним із векторів дослідження сучасної мовної парадигми.

Сучасні лінгвістичні дослідження фокусуються на конструйованій сутності ідентичності. «Ідентичність» розглядають як конструйовану в дискурсі (Bamberg, Fina, & Schiffrin, 2011). М. Баколц і К. Холл вивчають «ідентичність» як конструйовану в лінгвістичній інтеракції на основі п'яти принципів, поміж яких науковці виокремлюють принцип емерджентності, позиціонування, індексальності, реляційності та парціальності (Bucholtz & Hall, 2005: 607). Дослідження зазначених науковців виявляються важливими з точки зору механізмів конструювання ідентичності. Наша розвідка розширює цю лінію досліджень щодо конструювання ідентичності автора в дитячому поетичному дискурсі, що визначає новизну роботи.

Ця стаття присвячена особистості сучасної британської письменниці Джулії Дональдсон (Julia Donaldson), яка створює різноманітні поетичні твори для дітей, що перекладаються багатьма мовами та популярні по всьому світу.

Наша стаття пропонує основи для аналізу принципу емотивного конструювання ідентичності дитячого поета. Дискусія охоплює лінгвістичний аналіз ілюстративного матеріалу, яким стали віршовані казки та історії Дж. Дональдсон (загальною кількістю 20 поетичних текстів). Також у роботі застосову-

ється аналіз структурно-семантичних особливостей казки. Результат аналізу дає змогу виявити такий тип «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета, як «казкар».

У цій розвідці пропонується механізм конструювання «емотивного-Я» ідентичності Дж. Дональдсон у дитячому поетичному дискурсі. Зазначений аспект і зумовлює актуальність нашого дослідження.

1.2. Аналіз останніх досліджень і публікацій

Виходячи з тверджень науковців про конструювану сутність поняття «ідентичність», стає очевидним, що ідентичність не є стабільною, «статичною», вона постає як змінна, «як нескінченний процес» (Hozhabrossadat, 2015: 195), і що «мова відображає і створює ідентичності» (Bamberg, Fina, & Schiffrin, 2011).

Як уже зазначалося, науковці стверджують, що ідентичність конструюється в дискурсі (Bamberg, Fina, & Schiffrin, 2011; Versluys, 2007) або в інтеракції (Bucholtz & Hall, 2005; Coupland, 1996; Norris, 2007). Дотримуючись висунутих позицій, ми погоджуємося, що ідентичність поета конструюється в дитячому поетичному дискурсі під впливом соціокультурних умов, попереднього досвіду, «пам'яті дитинства» (Pikalova, 2018: 46), охоплюючи талант поета, внутрішні стимули і мотиви.

Серед широкого спектра наукових праць щодо ідентичності вивчення механізмів конструювання ідентичності виявляється не досить дослідженим у сучасній лінгвістиці. Як було сказано вище, М. Баколц і К. Холл пропо-

нують шляхи конструювання ідентичності (Bucholtz & Hall, 2005). На наш погляд, спроби цих дослідників з'ясувати шляхи моделювання ідентичності виявляються своєчасними в аспекті сучасних наукових досліджень. Ця робота є частиною більш широкого дослідницького проекту щодо ідентичності дитячого поета, в якому підтверджується, що постульовані принципи є чинними у процесі конструювання ідентичності англомовного дитячого поета. У процесі дослідження ідентичності дитячого поета виникла потреба розширити межі механізмів конструювання ідентичності, що призвело до виокремлення інших принципів, поміж яких – принцип емотивного конструювання. Саме на цей механізм і націлена наша розвідка.

М. Фуко стверджує, що автор має різні ідентичності в різний час (Foucault, 1998). Дискурс пояснює, як люди здійснюють свою діяльність «для того, щоб бути впізнаними» як «специфічний вид ідентичності в конкретний час і в конкретному місці» (Gee, 1990: 155).

Щодо ідентичності поета варто звернутися до «Я-концепції», оскільки ідентичність є важливою її частиною. К. Роджерс зазначає, що «Я-концепція» ідентичності є фундаментальним компонентом у її структурі, вона формується в процесі взаємодії суб'єкта з навколишнім соціальним середовищем, крім того, зумовлена наявністю попереднього досвіду та внутрішніх стимулів (Rogers, 1995). У структурі «Я-концепції» пропонується виокремлювати пізнавальний, афективні та поведінкові компоненти (Бернс, 1986: 30). Фундаментальні теоретико-методологічні підходи до проблеми «ідентичності» дають змогу аргументувати, що встановлення конгруентності когнітивних, афективних та поведінкових компонентів «Я-концепції» кореспондує процесу актуалізації ідентичності дитячого поета.

Відповідно до наукових позицій, які були згадані вище, ми визначаємо ідентичність дитячого поета як сукупність ідентифікацій, отриманих у дитинстві, ідентифікацій внутрішнього досвіду. Талант поета і внутрішні стимули констатують ідентифікацію дитячого поета, творчість якого зумовлена необхідністю написання такої поезії, яка викликає бажаний емоційний відгук у маленького читача. Дитячий поет як предмет дискурсивної діяльності ніби занурений у смислове поле об'єкта-дитини. Діти породжують очікування щодо розумової та мовленнєвої діяльності поета, тим самим мотивуючи мобілі-

зацію потенціалу, закладеного в ідентичності автора. Дитячий поет як «митець слова» творить у межах певної мовної культури, урахувавши соціальні норми, цінності та способи діяльності конкретного суспільства; пропонує картину світу, зрозумілу для дитячої свідомості; ознайомлює із запропонованою картиною світу на основі фонових знань дітей, їхнього життєвого досвіду та емоціосфери.

1.3. Постановка завдання

Мета запропонованої роботи полягає у виявленні компонентів конструювання «емотивного-Я» ідентичності такого британського дитячого поета, як Джулія Дональдсон; встановленні шляхів конструювання такого типу «емотивного-Я» ідентичності автора, як «казкар».

Мета роботи передбачає розв'язання таких **завдань**: 1) визначити компоненти «емотивного-Я» ідентичності Дж. Дональдсон; 2) з'ясувати особливості актуалізації «казкар» як типу «емотивного-Я» ідентичності в поетичних текстах Джулії Дональдсон; 3) систематизувати результати аналізу віршованих казок та історій авторки щодо кількісного співвідношення виявлених типів «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета.

1.4. Методологія дослідження

Система поглядів, цілей та цінностей особистості дитячого поета формують структуру ідентичності автора. Особистість обирає цілі, цінності, потреби, які визначають зміст ідентичності, а суспільство коригує правила та закони існування. Таким чином, аспект індивідуального «Я» дитячого поета формується як частина його ідентичності.

Творчі особистості здатні легко ідентифікувати себе з іншими особистостями та змінювати ролі. Це відповідає уявленню про конгруентність когнітивних, афективних та поведінкових компонентів «Я» ідентичності поета. Поетична діяльність дитячого письменника зумовлена необхідністю закласти такі настанови у поетичний текст, що можуть викликати очікувану емоційну реакцію в адресата, який вирізняється «низьким рівнем емоційної компетентності» (Пікалова, 2012: 88).

У нашій роботі послуговуємося позиціями, відповідно до яких ідентичність дитячого поета моделюється в процесі взаємодії з конкретним культурно-соціальним середовищем, в якому автор творить на основі попереднього досвіду та під впливом внутрішніх стимулів; визначається творчою активністю, що репрезентується мовленнєвою діяльністю, продуктами якої виявляються поетичні тексти,

призначені для дітей, через «Образ Я», в якому наявні пізнавальний, афективний та поведінковий компоненти (запозичені ідеї з концепції Бернса (1986)).

Дж. Мануель і М. Моріллс описують емотивний досвід як складні внутрішні події, спричинені зв'язком зі сприйняттям, відчуттями, пізнанням, індивідуальною та соціокультурною поведінкою. Дослідники стверджують, що будь-яка подія, думки та відчуття можуть бути причиною емотивної події (зоровий або слуховий досвід, пізнавальний досвід, інша емоція). Науковці пропонують модель емотивної події: «візуальний досвід → почуття → думка → настрої → поведінка → більше почуттів, думок, дій, настроїв тощо» (Manuel & Morillas, 2002-2001: 71).

Отже, послуговуючись теорією Бернса щодо компонентів «Я-концепції» та запропонованою вище моделлю емотивної події, виокремлюємо компоненти «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета: (C – cognition) = когнітивний, що охоплює візуальний чи аудіальний досвід, знання, переконання, мотиви, ідеї тощо; (E – emotion) = афективний вказує на емоційно-оцінне відношення до знань та переконань, вбираючи в себе почуття й емоції; (A – activity) = поведінковий (поетична діяльність) як відповідна реакція на емоцію, що репрезентується в дитячих поетичних текстах автора, що одночасно мотивує емоційний вплив на об'єкт дискурсу (дитину).

Дослідження включає такі етапи: по-перше, інтерв'ю з Дж. Дональдсон та інші промови або спогади авторки були проаналізовані для опису емотивних подій з життя письменниці, що репрезентовані у віршованих казках або історіях; по-друге, були виявлені компоненти «емотивного-Я» ідентичності Дж. Дональдсон як дитячого поета; по-третє, застосовуючи метод лінгвістичного опису і метод суцільної вибірки, були визначені особливості дитячих поетичних текстів для інтерпретації типів «емотивного-Я» ідентичності поета, а також проаналізовані структурно-семантичні особливості віршованих казок та історій поетки (загальною кількістю 20 поетичних текстів за період з 1993 по 2017 рр.) щодо аргументування такого типу «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета, як «казкар»; по-четверте, за допомогою кількісного аналізу визначено репрезентативні типи «емотивного-Я» ідентичності Дж. Дональдсон.

Матеріалом дослідження слугували такі твори Дж. Дональдсон, як: “A Squash and a

Squeeze” (1993), “The Gruffalo” (1999), “Fox’s Socks” (2000), “Hide-and-Sick Pig” (2000), “Postman-Bear” (2000), “Rabbit’s Nap” (2000), “Room on the Broom” (2001), “The Snail and the Wale” (2003), “The Gruffalo’s Child” (2004), “Charlie Cook’s Favourite Book” (2005), “Stick Man” (2008), “Tiddler: The Story-Telling Fish” (2008), “Tabby McTat” (2009), “Cave Baby” (2010), “Freddie and the Fairy” (2010), “What The Ladybird Heard” (2010), “Zog” (2011), “Superworm” (2012), “Monkey Puzzle” (2016), “The Ugly Five” (2017).

2. Структурні складники «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета (на матеріалі життєтворчості Джулії Дональдсон)

Джулія Дональдсон – відома сучасна британська дитяча письменниця, яка отримала близько 50 нагород за внесок у розвиток дитячої літератури. Хоча Дж. Дональдсон стала пізнім початківцем на терені дитячої літератури (перша її дитяча книга “A Squash and a Squeeze” була опублікована 1993 року, коли їй було 45 років), але з того часу вона надолужила згаяне. У творчому доробку письменниці – понад 200 дитячих книжок.

Популярність Дж. Дональдсон розпочалася з того моменту, як авторка випустила свою третю книгу “The Gruffalo” (1999), що набула стрімкого феноменального успіху, отримавши декілька нагород, і була перекладена багатьма мовами (приблизно 65). Ця книга про розумну мишу, яка зустрічаючи звірів у лісі, що запрошують її до себе, розповідає про її зустріч зі страшним, але вигаданим Груффало (Gruffalo). Зазначена віршована історія характеризується такою ознакою, як тривимірність, що є типовою для казки.

Вартим уваги виявляється той факт, що в основу багатьох віршованих казок Дж. Дональдсон покладені сюжети з народних казок. Так, основою для створення сюжетної лінії “The Gruffalo” стала китайська казка, однак сам персонаж Груффало (Gruffalo) – результат авторської фантазії. На питання звідки прийшло натхнення для “The Gruffalo”, Дж. Дональдсон відповіла: «Книга мала бути про тигра, але я не могла знайти нічого, щоб могло римуватися з тигром. Потім я придумала рядки: “Silly old Fox, doesn’t he know/There’s no such thing as a ___” і якимось чином слово “gruffalo” спало мені на думку, щоб заповнити пробіл. Груффало виглядає так, бо це сталося завдяки рими, наприклад “toes and nose, and black and back” (Interview with J. Donaldson, 2018).

Повертаючись до структурних складників «емотивного-Я» ідентичності

Дж. Дональдсон як дитячого поета, зазначимо, що С (cognition) = знання народної творчості інших країн. Окрім того, у відповідь на питання: чи має вона якісь дидактичні наміри у її книгах, чи їй досить лише розважати і веселити, авторка зазначає, що хоча вона і не збирається бути дидактичною, але, на її думку, якщо це буде лише пригода, то історія не вийде гарною. Дж. Дональдсон вірить у те, що втілює у своїх творах моральні принципи. Щодо відповіді про мораль у “*The Gruffalo*” письменниця стверджує, що це насправді історія про використання розуму замість м’язів (Walsh, 2015). Отже, стають наявними мотиви, що слугували певним емотивним індикатором створення “*The Gruffalo*”, – у гумористичній формі створити дитячу римовану казку, викликати у дітей усвідомлення того, що фізичну силу можна здолати силою розуму. Закономірно, що бажання Дж. Дональдсон створити таку історію викликає певні емоції = Е (emotion), які, своєю чергою, запускають у дію поетичну діяльність авторки – пошуки рим для написання казки, результатом якої стає вигаданий звір *The Gruffalo* = А (activity).

З веселим і дотепним римованим текстом Дж. Дональдсон та яскравими ілюстраціями Л. Монкс (Lydia Monks) книга “*What The Ladybird Heard*” («Що почуло сонечко») – бестселер, що отримав декілька нагород.

В одному з інтерв’ю Дж. Дональдсон на питання: яка ваша улюблена книга, зазначила, що її книги як її діти, тому було б неправильно мати якихось за улюбленців. Однак, за словами авторки, вона має слабкість до декількох книг, поміж яких – “*What The Ladybird Heard*” (Interview with J. Donaldson, 2017).

Розглядаючи складники «емотивного-Я» ідентичності Дж. Дональдсон, знову звернемося до інтерв’ю авторки. На питання: як з’явилася ідея для написання “*What The Ladybird Heard*”, поетка розповіла, що коли її молодший син щойно почав відвідувати школу, перш ніж він навчився правильно читати, вчитель дав завдання, в якому необхідно було зіставити тварин з їхніми звуками. У результаті вийшло, що «курка шипить, кішка гавкає, вівця мукає і т. ін.» (“*A hen hisses, a cat barks, a sheep moos*”). За словами Дж. Дональдсон, майже двадцять років потому у неї з’явилася ідея для історії, в якій тварини відтворюють неправильні звуки, щоб пожартувати над деякими злодіями (Interview with J. Donaldson, 2017).

Наведене вище дає змогу виокремити складники «емотивного-Я» ідентичності

Дж. Дональдсон: С (cognition) = досвід з власного життя («коли молодший син щойно почав відвідувати школу, вчитель дав завдання, в якому необхідно було зіставити тварин з їхніми звуками»). Е (emotion) = емоції, що викликані спогадами («у результаті вийшло, що курка шипить, кішка гавкає, вівця мукає»), запускаючи тим самим у дію поетичну творчість авторки («Майже двадцять років потому з’явилася ідея для історії»). При цьому вартим уваги постає той факт, що спогади з власного життя виявляються у цьому разі певними когнітивними індикаторами емотивності. А (activity) = поведінкова реакція як відповідь на емоції (Дж. Джонсон створює казку у віршованій формі “*What The Ladybird Heard*” (Donaldson, 2010).

Отже, компоненти «емотивного-Я» ідентичності Дж. Дональдсон охоплюють візуальні/аудіальні події, життєвий досвід, цілі, мотиви, що спричинюють певні емоції, які, своєю чергою, стимулюють поетичну діяльність як відповідь на них. Результатом цієї діяльності виявляються поетичні тексти, створені для дітей, зокрема віршовані казки або історії. Зазначене вище підтверджується схематичним корелятом: С (cognition) = візуальні/аудіальні події, життєвий досвід, цілі → Е (emotion) = певні емоції та почуття → А (activity) = поведінкова реакція як відповідь на емоції, результатом якої виявляються поетичні тексти.

3. «Казкар» як тип «емотивного-Я» (на матеріалі римованої казки Джулії Дональдсон “*What The Ladybird Heard*”)

На звороті титульної сторінки книжки “*What The Ladybird Heard*” розміщені не лише бібліографічний опис, але й для якого віку дітей призначена книга “*For New End Primary School*”. Тобто для дітей тієї вікової категорії, що охоплює молодший шкільний вік, а саме для дітей, які уміють добре читати вголос чи про себе (*Older School-Age Children*) (Пікалова, 2018а: 45). Одразу вартим уваги постає той факт, що для дітей цього віку цікавими стають віршовані казки. Сюжети з перетвореннями, подорожами, пригодами і щасливою кінцівкою пробуджують інтерес дітей. Цей аспект пояснюється розширенням світогляду дітей, активно працюючою уявою і захопленням усім незвичним (Пікалова, 2018б: 24).

На зворотній обкладинці згаданого вище видання не лише зазначені головні персонажі (“*Two crafty robbers, one tiny ladybird, and a whole farmyard of fun!*”) і написана анотація до книги (“*Hefty Hugh and Lanky Len have a cunning plan to steal the farmer’s fine prize*”).

cow. *But they reckon without the tiniest, quietest creature of all: she has a plan of her own*”), але є також і вказівка на те, що це «дивовижно смішна римована казка від Джулії Дональдсон» (“*A wonderfully funny rhyming tale from Julia Donaldson*”).

Зазначене вище дає підстави для виокремлення «казкар» як типу «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета. На підтвердження цього проаналізуємо віршовану казку “*What The Ladybird Heard*”. Аналіз охоплює систему римування, композиційну будову, хронотоп, систему персонажів (імена і дії), мовно-стилістичні особливості.

По-перше, в анотації до книги написано, що це римована казка. Щодо віршованої форми казки “*What The Ladybird Heard*”, то у її текстовому просторі актуалізується суміжна (парна) схема римування, де позиції римування рядків у строфі відповідають схемі ААВВ, наприклад: “(A) *She saw two men in a big black van, / (A) With a map and a key and a cunning plan. / (B) And she heard them whisper, “This is how! (B) We’re going to steal the fine prize cow”* (Donaldson, 2010: 9–10).

По-друге, в анотації зазначається, що “*What The Ladybird Heard*” – це казка. Відповідно до теорії морфології казки В.Я. Проппа, композиційні складники казки охоплюють зачин, що репрезентує ситуації спокійного і благополучного життя, далі виникає певна проблема, що актуалізує зав’язку. Наступним елементом у казці постає розвиток подій, що розкривають пошуки персонажами казки шляхів розв’язання проблеми. Вирішення проблеми постає як кульмінація, далі – розв’язка, і, нарешті, як притаманний елемент композиції більшості казок, – щаслива кінцівка (Пропп, 2001).

Як і більшість казок, “*What The Ladybird Heard*” починається зі вступу «Одного разу...» (Once upon...), що репрезентує зачин казки з часовою невизначеністю. У зачині також актуалізується топос a farm, що своєю чергою містить деякі локуси: a pond, a pen. Зачин одразу представляє персонажів казки і функції, які вони виконують. У тексті аналізованої казки персонажі – це тварини (a fat red hen, a duck, a goose, a woolly sheep, a hairy hog, a handsome horse, a dainty dog, a cat that miaowed, a cat that purred, a fine prize cow, a ladybird) і звуки, які вони відтворюють (“the cow said “Moo!”, the hen – “CLUCK!”, the goose – “HISS”, the duck – “QUACK!”, the horse – “NEIGH!”, the hog – “OINK!”, the sheep – “BAA!”, the dog – “WOOF!” said the dog, “One cat miaowed, “other one purred”,

“And the ladybird said never a word.”). Усі тварини, що знаходяться на фермі і є персонажами казки, – свійські, за винятком сонечка.

Варто звернути увагу, що хоча сонечко нічого не промовляло, але побачило і почуло (“*But the ladybird saw, and the ladybird heard...*”) двох злодіїв у чорному фургоні з картою (“*... two men in a big black van, / With a map and a key and a cunning plan*”), за якою вони обговорювали шепочучись (“*And she heard them whisper, “This is how! We’re going to steal the fine prize cow”*”), яким чином викрасти корову (“*Open the gate at dead of night. / Pass the horse and then turn right. / Round the duck pond, past the hog!... / Left past the sheep, then straight ahead...*”). Тобто виникає проблема, що порушує спокійне життя на фермі, – це зав’язка. У тексті казки з’являються елементи сучасності: злодії у мінівені (невеликому фургоні).

Тим часом сонечко, що до цього часу ніколи не промовляло ані слова, розповіло тваринам, як два злодії хочуть викрасти корову (“*And the little spotty ladybird / (Who never before had said a word) / Told the animals, “This is how / Two thieves are planning to steal the cow...”*). Усі тварини знову відтворювали притаманні їм звуки, які вербалізуються у тексті казки у формі звуконаслідування, окрім двох котів, оскільки до їхніх звуків автор казки додає пояснення, що вони не можуть дозволити злодіям викрасти корову (“*We can’t let them steal the fine prize cow!*”). Шлях для вирішення проблеми запропонувало сонечко, що шепотіло чудову ідею всім тваринам на вухо (“*But the ladybird had a good idea / And she whispered it into each animal ear.*”).

Далі розпочинається кульмінація, з якої стає зрозуміло, яку ідею запропонувало сонечко. Такий прийом забезпечує зацікавленість читачів слідкувати далі за розвитком подій. Коли вночі злодії навшпиньках прокралися на ферму (“*At dead of night the two bad men / (Hefty Hug and Lanky Len) / Opened the gate while the farmer slept / And tiptoe into the farm they crept.*”), тварини почали відтворювати інші звуки (“*And the dainty dog began to QUACK*”, “*QINK,*” said the cats”, “*BAA BAA BAA,*” said the fat red hen.”, “*Then the duck on the pond said, “MOO MOO MOO!*”), тим самим заплутавши злодіїв, які врешті-решт впали до ставка (“*And they both stepped into the duck pond – SPLOSH!*”).

Розв’язка зреалізовується, коли фермер прокинувся від шуму, викликав поліцейських і вони забрали злодіїв у своїй машині (“*And the farmer woke and said, “Golly gosh!” / And*

he called the cops, and they came – NEE NAN!/ And they threw the thieves in their panda car.”). Дзвінок до поліції, приїзд копів (the cops) з сиреною та поліцейська машина (panda car) – це елементи, що привносять до казки суспільне життя, сучасне автору і читачам. У тексті казки поліцейські репрезентовані за допомогою лексеми cops, а звук сирени вербалізується за допомогою звуконаслідування NEE NAN.

Кінцівка казки “What The Ladybird Heard” – тварини на фермі відтворюють притаманні їм звуки, лише коти тепер обидва мурчать і фермер радіє (“And the farmer cheered, and both cats purred”), а сонечко знову не промовляє ані слова. Сонечко виступає у ролі «помічника», оскільки пропонує шлях розв’язання проблеми, який виявляється успішним.

Отже, композиційні елементи казки Дж. Дональдсон “What The Ladybird Heard” можна представити таким чином: зачин – «спокійне життя на фермі» → зав’язка – «лихо (порушення спокою): злодії хочуть викрасти корову» → кульмінація – «перешкоджання злодіям (з’являється елемент нереального: тварини відтворюють інші звуки, що неможливе у реальному житті)» → розв’язка (поліція забрала злодіїв) → кінцівка – радіє фермер, а тварини знову відтворюють притаманні їм звуки.

Сонечко виступає не лише як персонаж казки, воно приймає на себе роль «помічника» (елемент чарівного), оскільки пропонує тваринам на фермі вдалий план, що перешкоджає задуму злодіїв. Зазначений аспект відповідає канонам чарівної казки.

Також у тексті казки тричі повторюються звуки, які відтворюють тварини. Зауважимо, що Дж. Дональдсон майстерно вводить повтори у текст казки, дещо змінюючи щоразу, таким чином тримаючи увагу читачів, не знижуючи рівень їхнього емоційного захоплення. При цьому відбувається поступове підсилення емоційного значення звуків, що відтворюють тварини. Тривимірність цієї казки актуалізується у розвитку подій: перший раз сонечко почуло, яким чином злодії планують викрасти корову, другий – сонечко переказує цей план тваринам на фермі, і третій – коли злодії чують звуки тварин, озвучують свій план пограбування. Зазначене вище свідчить про інтенсифікацію емоційності розгортання сюжетної лінії, тобто зреалізовується принцип градації.

Аналіз казок охоплює не лише їх композиційну побудову, хронотоп, але й систему

персонажів. Щодо персонажів казки “What The Ladybird Heard”, яка визначається як анімалістична, то вартим уваги виявляється те, що тварини репрезентуються без імен, проте вони вирізняються описом за такими характеристиками, як колір a red hen або візерунок the spotty ladybird, розмір the little ladybird, форма тіла a fat hen, a dainty dog, покрив тулуба a woolly sheep, a hairy hog, місце знаходження a duck in a pond, a goose in a pen, дії, що виконує тварина, a cat that miaowed, a cat that purred, the ladybird said never a word, узагальнена характеристика опису зовнішності a handsome horse або загальне враження a fine prize cow. Лише злодії уводяться в текстовий простір казки з іменами Hefty Hug і Lanky Len, які співвідносяться з їхньою зовнішністю (один – здоровенний, інший – худорлявий), зображення на ілюстраціях до казки засвідчують цей аспект. Тобто зазначені імена відповідають моделі «прізвисько + неканонічне ім’я», де прізвиська вказують на статуру злодіїв, компенсуючи тим самим відсутність у казці портретних описів. Розглядаючи аналізовану казку як літературну, зазначимо, що система персонажів виявляється традиційною для анімалістичного виду казок, але соціально оновленою відповідно до сучасних норм суспільства.

Назва казки концентрується на основній ідеї та дає змогу читачеві зрозуміти комунікативну мету, пропоновану автором. У цьому разі назва казки слугує образним знаком, що є прагматично вагомим для декодування головної ідеї казки.

Таким чином, віршована казка “What The Ladybird Heard” – сучасна літературна (авторська) казка, створена за допомогою парної схеми римування; односюжетна (проста, коротка або лапідарна), що визначається реалістичністю з елементами надприродного; композиційні складники якої вибудовуються у схему «зачин → зав’язка → кульмінація → розв’язка → щаслива кінцівка»; система персонажів типова для анімалістичної казки, однак дещо осучаснена; імена злодіїв відповідають моделі «прізвисько + неканонічне ім’я»; хронотоп розкриває динаміку розгортання подій у казці відповідно до просторово-часової формули «діяство відбувається у межах одного простору у невизначений час»; назва казки корелює з головною ідеєю; триразові повтори, одночасно схарактеризовують принцип градації і тривимірність казки.

Отримані вище висновки надають підстави для виокремлення «казкар» як типу

«емотивного-Я» ідентичності Дж. Дональдсон як дитячого поета, оскільки спогади з власного життя викликали певні емоції, що стимулювали поетичну діяльність авторки. Ідентифікаційним проектом (термін за D. Laitin (Laitin, 1998: 11)) цієї активності виявляється віршована казка “What The Ladybird Heard”. У цьому разі схема компонентів «емотивного-Я» ідентичності Дж. Дональдсон конструюється таким чином: спогади з минулого → емоції → віршована казка для дітей.

Варто звернути увагу, що віршована казка “What The Ladybird Heard” – «дивовижно смішна» (про що йдеться на зворотній обкладинці видання). Тобто мотиви поета виявляються розвеселити читача, створюючи казку за допомогою рим. Виходячи з положення про те, що ціленастанова автора для створення віршованої казки полягає у розважанні читача з метою викликати позитивні емоції, то складники «емотивного-Я» ідентичності Дж. Дональдсон моделюються таким чином: спогади з минулого → емоції → дивовижно смішна віршована казка для дітей. Маємо можливість виокремити такий тип «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета, як «жартівник». Кульмінаційний момент свідчить про реалізацію такого типу «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета, як «гуморист». Щаслива кінцівка казки свідчить про актуалізацію й іншого типу – «оптиміст».

Як згадувалося раніше, у Дж. Дональдсон з’явилася ідея про створення історії, в якій тварини репродукують неправильні звуки, щоб пожартувати над злодіями. Саме у кульмінації зреалізовується «жартівник», що у поетичному мовленні автора вербалізується на: фонетичному рівні (за допомогою звуконаслідувань – актуалізується мовленнєва гра); лексичному (за допомогою іменників на позначення фауни і на позначення просторових понять, за допомогою дієслівної лексики на позначення рухової активності, конструкції “verb+preposition of direction” або конструкції “to be+adverb”); синтаксичному (за допомогою окличних конструкцій і прямої мови (“The duck!”, said Hug; “There goes the hog!”, “The sheep! We’re nearly there”, said Len” та ін.), а також імперативних конструкцій (“Be careful not to wake the dog”); стилістичному (за допомогою повторів – деякі звуконаслідування повторюються – репрезентується мовленнєва гра); графічному рівні (за допомогою зображення помилкових звуконаслідувань тварин великими літерами – зреалізовується такий вид гри з формою тексту, як шрифтування).

Нарешті недотепні злодії впали до ставка, хоча чітко дотримувалися свого плану, що з прагматичних позицій можна розглядати як вираження гумористичного ставлення автора до злодіїв-невдах. Гумор актуалізується у поетичному тексті за допомогою окличної конструкції, що виражає підсилення емоційності поетичного мовлення (“And they both stepped into the duck pond – SPLOSH!”), і графічного прийому – написання звуконаслідування великими літерами, що асоціюється зі звуками падіння у воду SPLOSH. Наведене вище свідчить про репрезентацію такого типу «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета, як «гуморист».

Щаслива кінцівка загалом несе в собі оптимістичне звучання. Щодо казки “What The Ladybird Heard”, то оптимізм репрезентується у поетичному мовленні за допомогою окличних конструкцій (“Then the cow said “Moo!” and the hen said “Cluck!”/... / And the farmer *cheered*, and both cats *purred*...”), а також лексема *cheer* підсилює почуття того, що все добре. У такий спосіб актуалізується «оптиміст» як тип «емотивного-Я» ідентичності Дж. Дональдсон. Вартим уваги виявляється репрезентація у поетичному тексті казки виду мовної гри з формою тексту – площинне варіювання тексту. Щоразу рядки поетичного тексту аналізованої казки, в яких вербалізуються репродуковані тваринами звуки, розміщуються у дугоподібній формі. До того ж дуга щоразу має різне просторове розташування. Отже, аналізована віршована казка виявляється джерелом ігрового сенсу, що збуджує фантазію дітей і викликає емоційне задоволення від процесу читання казки.

Підсумовуючи аналіз віршованої казки Дж. Дональдсон “What The Ladybird Heard” з метою конституювання такого типу «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета, як «казкар», зазначимо, що аналіз охоплював такі аспекти: вид казки, схема римування, сюжет і композиція, система персонажів, хронотоп, кореляція назви, тривимірність та інші ознаки казки, мовно-стилістичні особливості вербалізації «казкар» як типу «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета, репрезентація інших типів «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета. За аналогічною схемою були проаналізовані й інші поетичні тексти Дж. Дональдсон.

Аналіз віршованих казок та історій Дж. Дональдсон, як і встановлення компонентів «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета, постулює такий тип «емотивного-Я» іден-

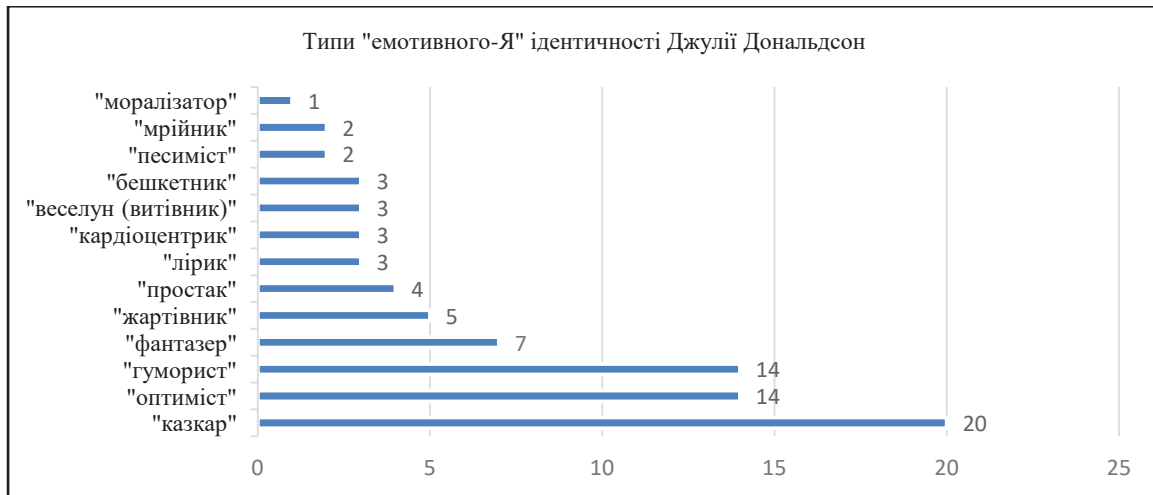

Рис. 1. Кількісне співвідношення типів «емотивного-Я» ідентичності Дж. Дональдсон у дитячому поетичному дискурсі

тичності дитячого поета, як «казкар». Результати аналізу також дають підстави для виокремлення інших типів «емотивного-Я» ідентичності, поміж яких – «оптиміст», «жартівник», «гуморист», «фантазер», «лірик», «песиміст», «кардіоцентрик», «веселун (витівник)», «бешкетник», «моралізатор», «мрійник», «простак».

4. Висновки

Підсумовуючи результати дослідження, зазначимо, що відповідно до принципу емотивного конструювання ідентичності такого дитячого поета, як Джулія Дональдсон, були виявлені когнітивні, афективні і поведінкові компоненти «емотивного-Я», що відповідає схематичній моделі конструювання «С (cognition) → Е (emotion) → А (poetic activity)».

Аналіз фактологічного матеріалу зумовлює виокремлення не лише «казкар» як типу «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета, але й інших типів, що актуалізуються у віршованих казках та історіях Дж. Дональдсон. Отримані дані дають змогу встановити співвідношення типів «емотивного-Я» ідентичності Дж. Дональдсон в дитячому поетичному дискурсі. Діаграма, що наведена нижче (рис. 1), пропонує візуальне уявлення про кількісну кореляцію типів «емотивного-Я» ідентичності Дж. Дональдсон як дитячого поета.

Наведена вище діаграма демонструє, що найбільш типовими виявляються «казкар», «оптиміст» і «гуморист» як типи «емотивного-Я» ідентичності Дж. Дональдсон. Визначене вище корелює характеристикам дитячої емоціосфери – бути оптимістичними, веселими, зацікавленими у всьому незвичному. До

того ж стає зрозумілим, що дитячі поетичні тексти Дж. Дональдсон націлені викликати очікувану емоційну реакцію у читачів.

У світлі вищезазначеного стає очевидним, що виокремлені типи потребують їх подальшого висвітлення. До того ж увагу привертають й інші дитячі поетичні тексти Дж. Дональдсон у ракурсі актуалізації типів «емотивного-Я» ідентичності дитячого поета.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бернс Р. Развитие «Я-концепции» и воспитание / пер. с англ. и общ. ред. В.Я. Пилиповский. Москва : Прогресс, 1986. 420 с.
2. Пікалова А.О. Національно-культурні особливості вербалізації дитячих емоцій (на матеріалі англomовної дитячої поезії). *Нова філологія* : Зб. наук. праць. Запоріжжя : ЗНУ, 2012. Вип. 54. С. 87–90.
3. Пікалова А.О. Актуалізація мовностилістичних особливостей англomовних дитячих поетичних текстів відповідно до вікової категоризації. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації : наук. журн. / редкол. : В.П. Казарін (гол. ред.) та ін. Київ, 2018а. Том 29 (68). № 1. С. 42–47.
4. Пікалова А.О. Специфіка змістовного простору англomовного дитячого поетичного дискурсу в проєкції на лінгвістичні особливості. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки* : зб. наук. праць ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». № 7 (321) жовтень. 2018б. С. 18–32.
5. Пропп В.Я. Морфология волшебной сказки. Москва : Лабиринт, 2001. 192 с.
6. Bamberg M., Fina De A., & Schiffrin D. Discourse and Identity Construction. *Handbook of Identity Theory and Research* / eds. S.J. Schwartz et al. Springer Science+Business Media, LLC, 2011. Pp. 177–199.
7. Bucholtz M., & Hall K. Identity and interaction: a sociocultural linguistic approach. *Discourse Studies*. 2005. Vol. 7 (4–5). Pp. 585–614.

8. Coupland J. Dating advertisements: Discourses of the commodified self. *Discourse and Society*. 1996. № 7. Pp. 187–207.
9. Donaldson J. *What The Ladybird Heard*. London : MacMillan Children's Book, 2010. 32 p.
10. Foucault M. What is an author? *Aesthetics, method, and epistemology* / ed. P. Rabinow. New York : The New Press, 1998. P. 205–222.
11. Gee J.P. *Social linguistics and literacies: Ideology in Discourses*. London : Routledge, 1990. 248 p.
12. Hozhabrossadat S. Linguistic Identities: How Code-switching and/or Code-crossing help constructing solidarity or otherness in multilingual societies. *International journal of English Literature and Culture*. 2015. Vol. 3 (6). Pp. 194–198.
13. Interview with Julia Donaldson. *Shine Magazine*. URL: <https://www.perform.org.uk/shine/2017/05/interview-julia-donaldson/> (дата звернення: 29.01.2018).
14. Interview with Julia Donaldson. *Scholastic Kids Book Clubs*. 2018, June 30. URL: https://clubs-kids.scholastic.co.uk/clubs_content/1472 (дата звернення: 29.01.2018).
15. Laitin D.D. *Identity in Formation: The Russian-Speaking Populations in the Near Abroad*. Cornell University Press, 1998. 418 p.
16. Manuel J., & Morillas M. Extensionalist Semantics, Cognitive Linguistics and Emotion Expressions. *Anglogermanica Online*. 2002–2001. № 1. Pp. 69–76.
17. Norris P. Political activism: new challenges, new opportunities. *The Oxford handbook of comparative politics* / eds. C. Boix & S. Stokes. Oxford : Oxford University Press, 2007. Pp. 628–662.
18. Pikalova A.A. Representation of the Linguistic and Creative Personality of the Author in the English-language Children's Poetic Texts. *Odessa Linguistic Journal*. (2018). Issue 11. Pp. 44–52.
19. Rogers C. *On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy*. New York : Houghton Mifflin Company, 1995. 420 p.
20. Versluys E. The Notion of Identity in Discourse Analysis: Some Discourse Analytical Remarks. *International Tidsskrift for Sprog og Kommunikation*. 2007. Vol. 26. P. 89–99.
21. Walsh J. Julia Donaldson Interview: The Gruffalo Author on How Judi Dench and Busking Helped her Career. *Independent*. 2015, October 3. URL: <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/features/julia-donaldson-interview-the-gruffalo-author-on-how-judi-dench-and-busking-helped-her-on-path-to-a6677376.html> (дата звернення: 23.07.2019).
7. Gee, J.P. (1990). *Social linguistics and literacies: Ideology in Discourses*. London : Routledge.
8. Hozhabrossadat, S. (2015). Linguistic Identities: How Code-switching and/or Code-crossing help constructing solidarity or otherness in multilingual societies. *International journal of English Literature and Culture*, Vol. 3 (6). 194–198.
9. Interview with Julia Donaldson. (2017). In *Shine Magazine*. Retrieved January 29, 2018, from: <https://www.perform.org.uk/shine/2017/05/interview-julia-donaldson/>.
10. Interview with Julia Donaldson. (2018, June 30). In *Scholastic Kids Book Clubs*. Retrieved January 29, 2018, from: https://clubs-kids.scholastic.co.uk/clubs_content/1472.
11. Laitin, D.D. *Identity in Formation: The Russian-Speaking Populations in the Near Abroad*. Cornell University Press, 1998. 418 p.
12. Manuel, J., & Morillas, M. (2002–2001). Extensionalist Semantics, Cognitive Linguistics and Emotion Expressions. *Anglogermanica Online*, 1, 69–76.
13. Norris, P. (2007). Political activism: new challenges, new opportunities. In C. Boix & S. Stokes (Eds.). *The Oxford handbook of comparative politics* (pp. 628–662). Oxford : Oxford University Press.
14. Pikalova, A.O. (2012). Natsionalno-kulturni osoblyvosti verbalizatsii dytiachykh emotsii (na materiali anhlomovnoi dytiachoi poezii) [National and Cultural Features of the Verbalization of Children's Emotions (on the Material of English-Language Children's Poetry)]. *Nova filolohiia* : Zb. nauk. prats. Zaporizhzhia : ZNU, Vyp. 54, 87–90.
15. Pikalova, A.A. (2018). Representation of the Linguistic and Creative Personality of the Author in the English-language Children's Poetic Texts. *Odessa Linguistic Journal*, Issue 11, 44–52.
16. Pikalova, A.O. (2018a). Aktualizatsiia movnostylystychnykh osoblyvostei anhlomovnykh dytiachykh poetychnykh tekstiv vidpovidno do vikovoi katehoryzatsii [Actualization of the linguistic and stylistic features of English-language children's poetic texts according to the age categorization]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnogo universytetu imeni V.I. Vernadskoho*. Serii: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii. : nauk. zhurn.; redkol.: V.P. Kazarin (hol. red.) ta in. Kyiv, Tom 29 (68), № 1, 42–47.
17. Pikalova, A.O. (2018b). Spetsyfika zmistovnoho prostoru anhlomovnoho dytiachoho poetychnoho dyskursu v proektsii na linhvistychni osoblyvosti [The specificity of the content space of the English-language children's poetic discourse in the projection of the linguistic features]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka*. Filolohichni nauky: zb. nauk. prats DZ "Luhanskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka", № 7 (321) zhovten, 18–32.
18. Propp, V.Ya. (2001). *Morfologiya volshebnoi skazky [Morphology of a fairy tale]*. Moscow : Labyrint.
19. Rogers, C. (1995). *On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy*. New York : Houghton Mifflin Company.
20. Versluys, E. (2007). The Notion of Identity in Discourse Analysis: Some Discourse Analytical Remarks. *International Tidsskrift for Sprog og Kommunikation*, Vol. 26, 89–99.
21. Walsh, J. (2015, October 3). Julia Donaldson Interview: The Gruffalo Author on How Judi Dench and Busking Helped her Career. *Independent*. Retrieved July 23, 2019, from: <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/features/julia-donaldson-interview-the-gruffalo-author-on-how-judi-dench-and-busking-helped-her-on-path-to-a6677376.html>.

REFERENCES:

1. Bamberg, M., Fina, De A., & Schiffrin, D. (2011). Discourse and Identity Construction. In S.J. Schwartz et al. (Eds.), *Handbook of Identity Theory and Research* (pp. 177–199). Springer Science+Business Media, LLC.
2. Berns, R. (1986). *Razvitie "Ya-kontseptsii" i vospitanie [The Development of "I-concept" and Upbringing]* / per. s ang. i obsch. red. V.Ya. Pilipovskiy. Moscow : Progress.
3. Bucholtz, M., & Hall, K. (2005). Identity and interaction: a sociocultural linguistic approach. *Discourse Studies*, Vol. 7 (4–5), 585–614.
4. Coupland, J. (1996). Dating advertisements: Discourses of the commodified self. *Discourse and Society*, 7, 187–207.
5. Donaldson, J. (2010). *What The Ladybird Heard*. London : MacMillan Children's Book. 32 p.
6. Foucault, M. (1998). What is an author? In P. Rabinow (Ed.), *Aesthetics, method, and epistemology* (pp. 205–222). New York : The New Press.

Стаття надійшла до редакції 30.07.2019.
The article was received 30 July 2019